

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji 21. do 31. julija 2011

OBVESTILO

Več kot 100 mm dežja v tretji julijski dekadi je v večjem delu Slovenije napolnil talni vodni rezervoar, kar je popravilo stanje vodne bilance kmetijskih rastlin. Vlažne vremenske razmere predstavljajo večji potencial za pojav boleznih in škodljivcev na zelenjavi, sadnem drevju in vinski trti in zato je bilo potrebno ponavljati redna zaščitna škropljenja. Povprečne dnevne temperature zraka so bile za 2 do 3 °C nižje od dolgoletnega povprečja in niso bile ugodne za dozorevanje kmetijskih rastlin.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Zadnja dekada julija nam je prinesla hladne dni. Povprečne dnevne temperature zraka so bile povsod večinoma pod dolgoletnim povprečjem. Povprečna mesečna julijska temperatura zraka je v večjem delu Slovenije, razen v visokogorju in JV delu, do 1 °C nad dolgoletnim povprečjem. Dolgoletno povprečje trajanja sončnega obsevanja so presegli le v pasu od Ljubljane do Obale. Tretja julijska dekada je minila tudi v znamenju padavin. V povprečju je bilo 8 deževnih dni. V noči na 23. 7. je v Spodnji Vipavski dolini klestila toča in povzročila škodo v sadovnjakih, vinogradih in na travnih površinah. Nekaj manjših točnih dogodkov, razpršenih po državi, je bilo tudi 30. 7. Na Obali in v Prekmurju je v dekadi padlo med 60 in 70 mm dežja, na Štajerskem in Dolenjskem od 70 do 120 mm, v Novem mestu so namerili celo okrog 140 mm padavin. Dežja je bilo v tretji dekadi od 50 mm na območju Cerkljanskega hribovja in Zgornje Soške doline do okrog 100 mm v večini države. Mesečnega dolgoletnega povprečja višine padavin niso dosegli le na Gorenjskem in na Koroškem. Največ dežja, več kot 190 mm, je padlo v Prekmurju in v Posočju. Najbolj skromne so bile padavine v pasu od Notranjske do Obale, kjer je bilo dežja manj kot 130 mm.

torek	sreda	četrtek	petek
			
15 / 27	16 / 29	17 / 24	15 / 26

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Vrednosti izhlapevanja v tretji dekadi julija so bile zaradi ohladike zraka precej nizke. Povprečne dnevne temperature zraka so se gibale od 11 do 21 °C, na Obali do 22 °C. Le redko so bile vrednosti nad 5 mm.

STANJE RASTLIN

Stanje vodne bilance kmetijskih rastlin se je popravilo. Zaradi vlažnega vremena je bil večji potencial za pojav boleznih in škodljivcev na zelenjavi, sadnem drevju in vinski trti. Pogoste padavine v zadnjem obdobju omogočajo okužbe koščičarjev z glivami kot so npr. češnjava listna pegavost in luknjičavost koščičarjev ter razne monilije. Če je vreme deževno in hladno se naglo širi tudi krompirjeva plesen tako, da so neškropljena polja v nekaj dneh videti kot ožgana od ognja. Gliva lahko okuži tudi gomolje. Da je krompirjeva plesen prav v deževnih in hladnih poletjih tako nevarna, temelji na lastnosti glive, da lahko s posredno kalitvijo trosovnikov povzroči 6 do 16 krat več okužb kot z neposredno kalitvijo ob sušnem in toplim vremenu. V sedanjih vremenskih razmerah s pogostimi padavinami je potrebno nasade s poznimi sortami krompirja še naprej varovati pred krompirjevo plesnijo. Predvsem je treba pred krompirjevo plesnijo zaščititi nasade, ki so namenjeni skladiščenju.

Več kot 100 mm dežja v večjem delu Slovenije je vztrajno izpiralo fungicidno oblogo. Zato je bilo potrebno ponavljati tudi ostala redna zaščitna škropljenja.

Jutra so sveža, najnižje jutranje temperature zraka se vrtijo med 12 in 15 °C, le na Primorskem so kako stopinjo višje. Ohladitev je motila fenološke faze dozorevanja rastlin.

Narava ob vlagi ponovno dobiva zeleno podobo. Koruzna polja so v dobri kondiciji, ponekod je že nastopila mlečna zrelost koroze. Sadovnjaki in vinogradi pa bi potrebovali kakšen sončni žarek več in tudi toplota za dozorevanje ni najbolj ugodna.

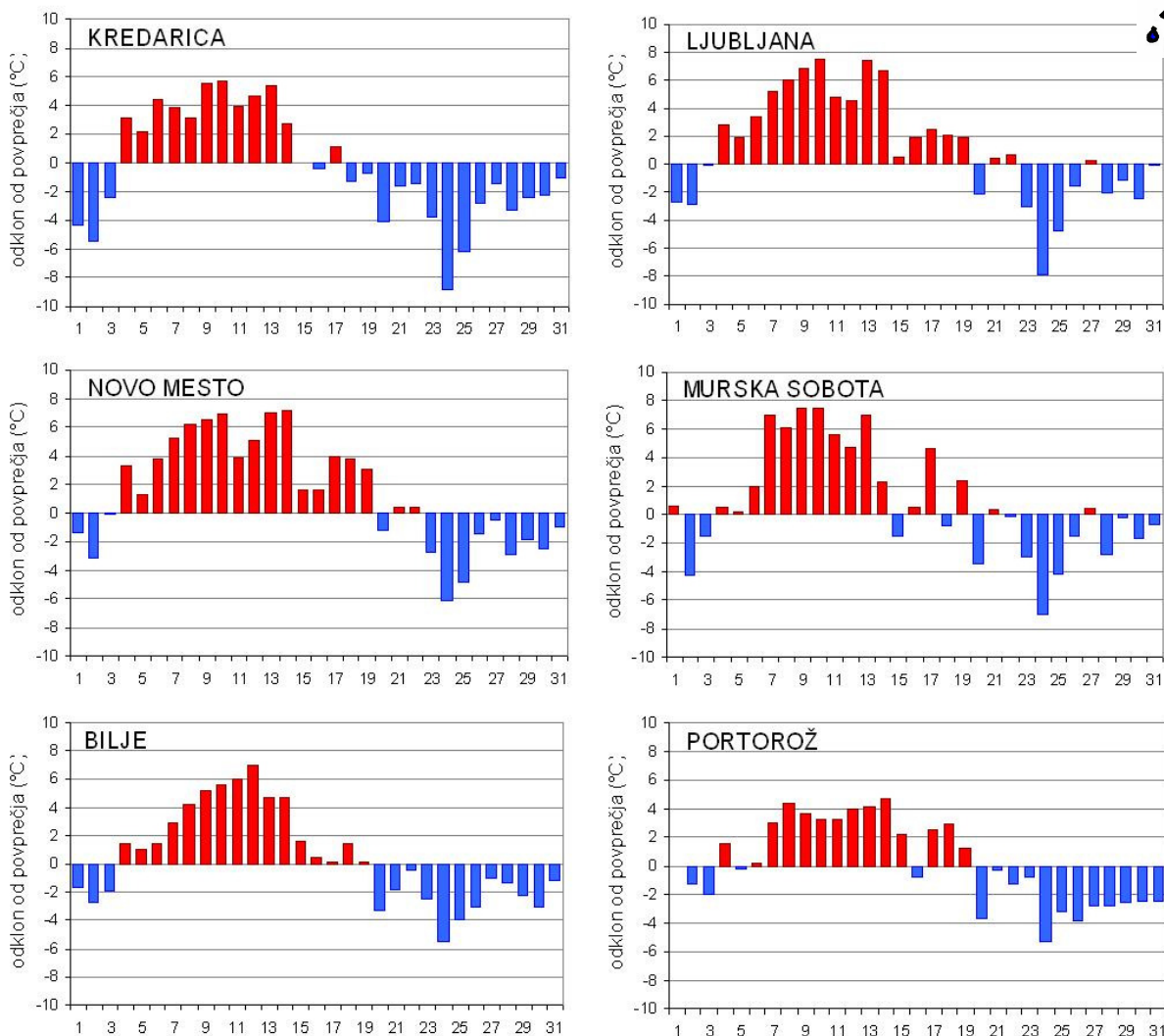
Ob koncu julija so bile razmere ugodne za pripravo strniščnih površin in za setev posevkov. Po spravi oljne ogrščice, žit in zgodnjega krompirja je v teku ponovna obdelava zemljišč za setev strniščnih dosevkov. Zadnja leta je v kmetijski praksi nujna poletna obdelava strnišč. V primeru, da imamo zapleveljene njive s trajnimi pleveli (če jih je več kot 20 % v plevelni populaciji) lahko njivsko strnišče tretiramo z ekološko prijaznimi neselektivnimi herbicidi.

VODA V TLEH

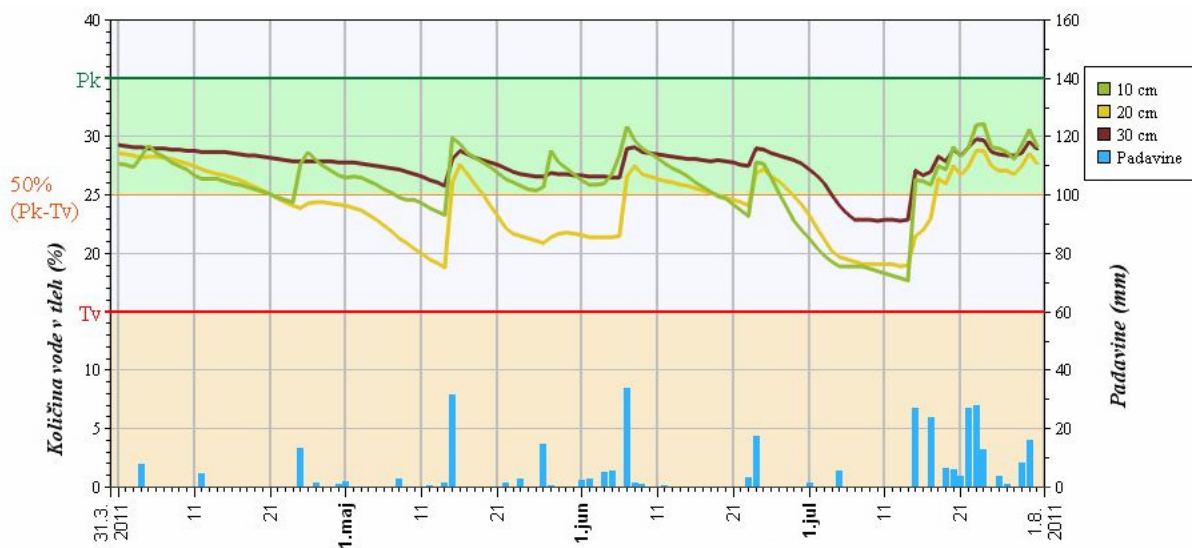

Talni vodni rezervoarji napolnili. Voda je postala rastlinam lahko dostopna. Vodna bilanca zadnje julijske dekade je bila povsod pozitivna in se je gibala od 40 mm na Obali, 60 mm v osrednji Sloveniji, na Gorenjskem in Koroškem, do 80 mm na Primorskem ter Štajerskem in nekaj prek 100 mm na Dolenjskem in v Prekmurju. Julijska vodna bilanca je povsod pozitivna (do 65 mm), razen na Obali, kjer je primanjkljaj vode okrog 50 mm, vegetacijski pa 360 mm.

Dnevni odklon temperature zraka od dolgoletnega povprečja 1961-1990 za julij 2011

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Bilje, 1. 4. – 31. 7. 2011

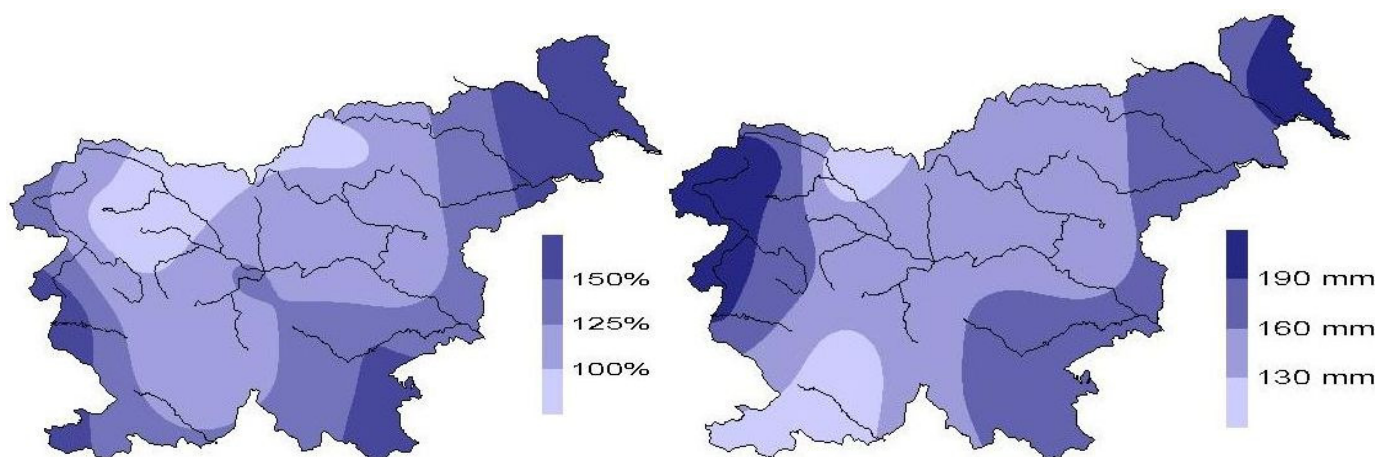
Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

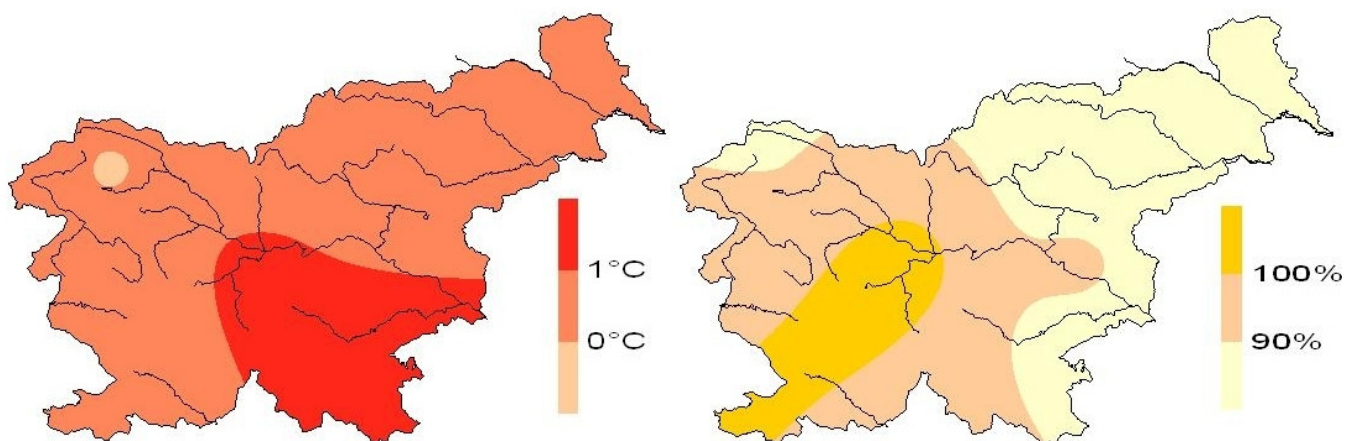
Višina padavin v juliju 2011 (1. 7. – 31. 7. 2011)

Višina padavin v letošnjem juliju je povečini presegla dolgoletno povprečje, čemur so v največji meri botrovale padavine v zadnji dekadi. Pod dolgoletno povprečje se je uvrstilo območje Gorenjske, kjer pa so tudi povprečne vrednosti padavin višje. Največ, nad 190 mm padavin je prejel SZ del države in Prekmurje. Nad 160 mm je bilo na vzhodnem delu Štajerske, Dolenjskem in Goriškem. Večji del Slovenije je dobil nad 130 mm padavin. Najmanj dežja je bilo na Obali, Krasu, Notranjskem in delu Gorenjske.

Odstopanje povprečne mesečne temperature zraka od dolgoletnega povprečja ter delež trajanja sončnega obsevanja glede na dolgoletno povprečje (1961 – 1990) v juliju 2011 (1. 7. – 31. 7. 2011)

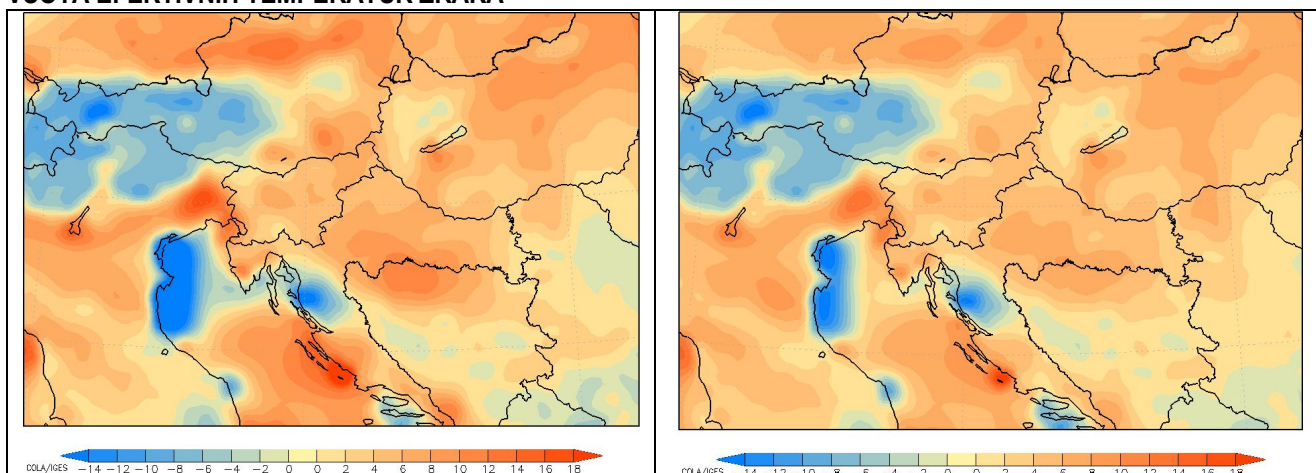
Dolenjska in osrednja Slovenija sta bili od dolgoletnega povprečja za več kot 1 °C bolj ogreti, ostali del države pa je povprečje presegel za do 1 °C. Trajanje sončnega obsevanja je bilo višje od dolgoletnega povprečja v pasu od osrednje Slovenije do Obale, manj kot 90 % pa ga je bilo v Prekmurju, na Štajerskem, vzhodnem delu Dolenjske in na skrajnem SZ Slovenije.

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2010. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

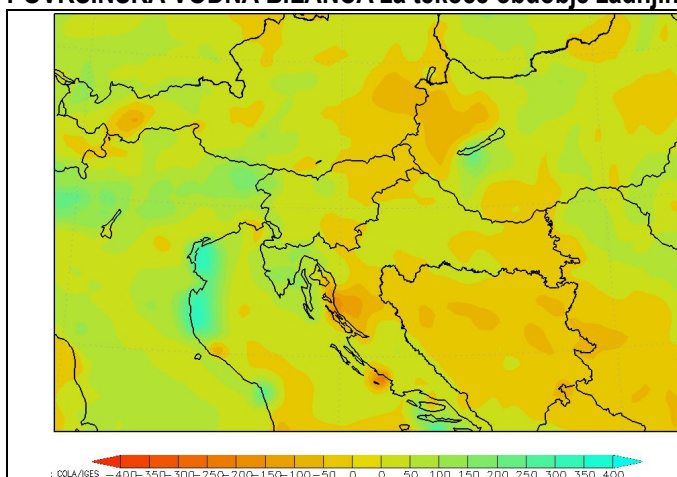
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja do 29. julija 2011 (levo) in od 1. aprila do 29. julija 2011 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2010.

Simulaciji akumulacije temperature zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja in 1. aprila kažeta na manjši pozitivni odklon od dolgoletnega povprečja na območju Slovenije. Odklon se je glede na prejšnjo dekada bistveno zmanjšal, ponekod do normalnih vrednostih. Analiza obdobja od 1. aprila daje največje pozitivno odstopanje, za tri stopenjske razrede večje od povprečja v manjšem delu Gorenjske in Goriške ter na Obali. Analiza daljšega obdobja uvršča v enako kategorijo nekoliko širše območje, večji del Gorenjske, del Štajerske in del Prekmurja. Dolgoletnemu povprečju so vsote temperatur zraka podobne le na skrajnem severozahodu in jugu države.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

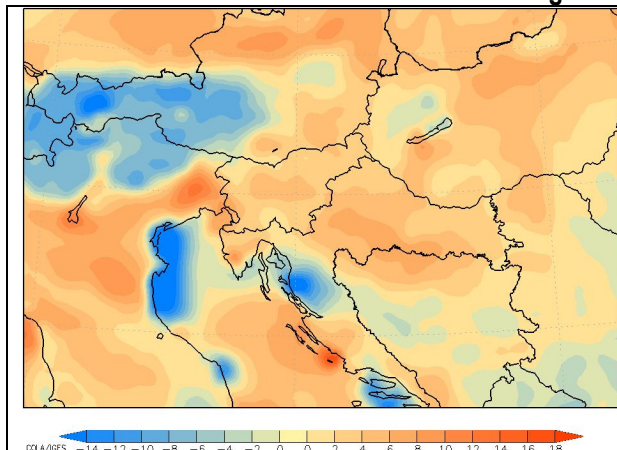

Stanje vodne bilance se je glede na 70 dnevno analizo v prejšnji dekadi bistveno izboljšalo. Negativno odstopanje vodne bilance od dolgoletnega povprečja, do 50 mm, v zadnjem 70 – dnevnom obdobju (21. maj – 29. julij) je še vedno prisotno na območju Dolenjske, Štajerske in Prekmurja. Drugod po državi pozitivno odstopanje vodne bilance presega vrednosti dolgoletnega povprečja, na skrajnem zahodu do 100 mm.

IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2010).

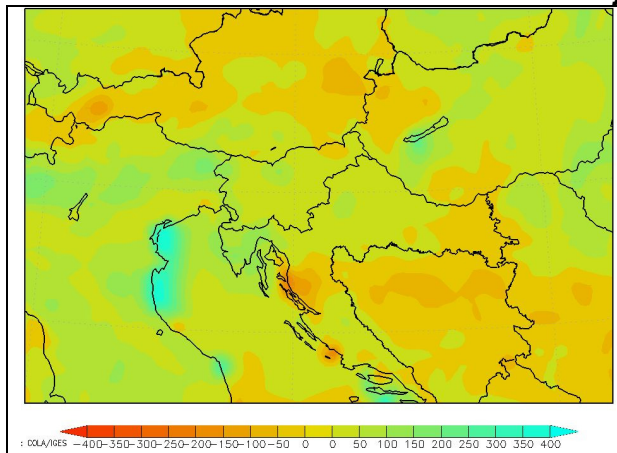
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 8. avgusta 2011

Vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C bodo v prihodnji dekadi še vedno nad dolgoletnim povprečjem. Največja odstopanja se pričakuje nad območjem Goriške, Obale in osrednje Slovenije. Najbližje povprečju naj bi bila območja na jugu in v skrajnem SZ delu Slovenije.

Na sliki je narisano odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila do 8. avgusta 2011 od modelskega povprečja za isto časovno obdobje v letih 1989–2010.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70-dnevno obdobje z izgledi do 8. avgusta 2011

Ob koncu prve dekade avgusta se za 70 – dnevno obdobje pričakuje pozitivno odstopanje vodne bilance. To naj bi dolgoletno povprečje v večini države preseglo do 50 mm, na skrajnem zahodu do 100 mm. Negativni odklon od dolgoletnega povprečja lahko pričakujemo le na območju Slovenskih goric.

Na sliki je prikazano pričakovano odstopanje vodne bilance za 70-dnevno obdobje do 8. avgusta 2010 od dolgoletnega povprečja za enako obdobje v mm.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.